

Μπορεί ή «διπλωματία τῶν σεισμῶν» νά ἐπιφέρει οὐσιαστική βελτίωση στὶς ἑλληνοτουρκικὲς σχέσεις;

«Ἄς κρατᾶμε μικρὸ καλάθι γιὰ τὴν
ἀναθέρμανση τῶν σχέσεων μὲ τὴν Τουρκία»

τῆς **ΡΕΒΕΚΚΑΣ ΠΑΙΔΗ**

Ἡ εἰκόνα τοῦ θερμοῦ ἐναγκαλισμοῦ τοῦ Νίκου Δένδια μὲ τὸν Μεβλούτ Τσαβούσογλου στὴν Τουρκία, ἡ ἔκφραση τῆς ἀλληλεγγύης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ποῦ μὲ κάθε τρόπο συλλέγει τρόφιμα καὶ εἶδη πρώτης ἀνάγκης γιὰ τοὺς πληγέντες ἀπὸ τοὺς σεισμοὺς, οἱ ομάδες τῶν Ἑλλήνων διασωστῶν ποῦ ἐπιχειροῦν κάτω ἀπὸ τὰ συντρίμια, ἀναμφίβολα, φέρνουν στὸν νοῦ μας τὸ 1999 καὶ τὴν ἀναθέρμανση τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων, μετὰ τοὺς ἐπίσης καταστροφικοὺς σεισμοὺς ἐκείνης τῆς χρονιᾶς. Μαζὶ ἔρχεται καὶ τὸ ἐρώτημα: εἶναι ἡ ἀλληλεγγύη μας καὶ ἡ βοήθεια μας ἱκανὲς νὰ ἀλλάξουν σελίδα στὶς ἑλληνοτουρκικὲς σχέσεις; Γιὰ νὰ τὸ ἀπαντήσουμε, θὰ πρέπει νὰ συγκρίνουμε προσεκτικὰ τὶς διεθνεῖς καὶ τὶς ἐσωτερικὲς μεταβλητὲς τὸ 1999 καὶ τὸ 2023.

Τὸ 2023 δὲν εἶναι σίγουρα 1999. Τὸ 1999 ἡ Τουρκία εἰδειχνε ζωηρὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν εὐρωπαϊκὴ τῆς προοπτικὴ καὶ τὴν βελτίωση τῶν σχέσεών της μὲ τοὺς γείτονες στὸ ἔξωτερικό, καθώς καὶ γιὰ τὶς μεταρρυθμίσεις στὸ ἐσωτερικό. Ὁ χρο-

νισμὸς τῆς διπλωματίας τῶν σεισμῶν ἦταν ἡ ἀφορμὴ γιὰ τὴν βελτίωση τῶν σχέσεων μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἐνα βῆμα ἀπαραίτητο γιὰ τὴν μετέπειτα μακρὰ πορεία πρὸς τὴν Εὐρώπη. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἑλλάδας, ἡ διπλωματία τῶν σεισμῶν προσέφερε τὴν εὐκαιρία νὰ ἀποδείξουμε ὅτι ἐπιθυμοῦμε τὴν καλὴ γειτονία καὶ τὸ ἔδαφος γιὰ νὰ καλλιεργηθεῖ στὴν ἑλληνικὴ κοινὴ γνώμη καὶ στοὺς ἐταίρους μας, καὶ στὶς δύο πλευρὲς τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ἡ εἰκόνα τῆς βελτίωσης τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων. Τόσο γιὰ τοὺς Εὐρωπαίους ἐταίρους μας ὅσο καὶ γιὰ τὴς ΗΠΑ διακυβεύονταν σημαντικὰ συμφέροντα σὲ αὐτὴ τὴν σχέση. Τὸ πῶς σημαντικό γεγονός, ὅμως, ἦταν ὅτι τὸ 1999 καὶ οἱ δύο διέθεταν σημαντικὴ ἐπάρρη ἐναντὶ τῆς Τουρκίας. Ὁ ἐκδημοκρατισμὸς, τὸ κράτος δικαίου, ἡ οὐκονομία τῆς ἀγορᾶς καὶ ἡ πορεία πρὸς

ἀπὸ τὴν στάση της ἀπέναντι στοὺς εὐρωατλαντικοὺς θεσμοὺς. Ταυτίζεται περισσότερο μὲ τοὺς ἔκφραστες τοῦ αὐταρχικοῦ καπιταλισμοῦ καὶ τῆς ἀνελεύθερης δημοκρατίας, παρά μὲ τοὺς συμμάχους της στὸ ΝΑΤΟ, ἐνῶ ἡ ἀντιδικτικὴ ρητορικὴ ἀποτελεῖ τὸ καύσιμο τῆς προεκλογικῆς καμπάνιας τοῦ Ἔρντογάν στὶς δύσκολες στιγμὲς. Οἱ ἑλληνοτουρκικὲς σχέσεις βρίσκονται στὸ ναῖρ, μὲ τοὺς διαύλους ἐπικοινωνίας γιὰ τὴν οἰκοδόμησι ἐμπιστοσύνης νὰ ἔχουν πρὸ πολλοῦ καταρρευθεῖ, ἀπὸ τὸ βῆμα ἀνοιχτῶν ἀπειλῶν ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Τουρκίας καὶ προκλήσεων, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦ ΟΗΕ, ἀπὸ τὸν Τούρκο Πρόεδρο, ποῦ πυροδοτοῦν τὴν ἀντιπαράθεση. Ἡ Τουρκία κάνει ὅ,τι μπορεῖ γιὰ νὰ διαφοροποιηθεῖ ἀπὸ τὴς ΗΠΑ. Ἐπιδιώκει ἕναν ἀναβαθμισμένο ρόλο σὲ μὴ περιοχὴ ἀπὸ τὴν Μαύρη Θάλασσα ἕως τὰ Βαλκάνια καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο μέχρι τὸ Σαχέλ. Φαίνεται ὅτι αὐτὴ τὴν στιγμὴ δὲν ὑφίσταται σὲ ἐσωτερικὸ καὶ ἔξωτερικὸ καμία ἀπὸ τὶς συγκυρίες τοῦ 1999, ποῦ ἐκμεταλλεύτηκαν ὁ Γιώργος Πα-

τῆς **ΝΙΚΟΛΕΤΤΑΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Ἡ Ἀναπληρῶτρια Καθηγήτρια στὸ Τμήμα Διεθνῶν καὶ Εὐρωπαϊκῶν Σπουδῶν στὸ Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Ρεβέκκα Παιδῆ, τονίζει ὅτι τὸ 2023 ἡ Τουρκία ἔχει ἐπιλέξει τὸν δρόμο τῆς στρατηγικῆς αὐτονομίας, ἐπὶ τῆς οὐσίας ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν εὐρωπαϊκὴ προοπτικὴ της, καὶ αὐτὸ εἶναι ἐμφανὲς τόσο ἀπὸ τὴν ἀπόστασι ποῦ ἔχει λάβει ἀπὸ τὶς μεταρρυθμίσεις στὸ ἐσωτερικό, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν στάση της ἀπέναντι στοὺς εὐρωατλαντικοὺς θεσμοὺς. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ, ὁ Λέκτορας Διεθνῶν Σχέσεων στὸ Εὐρωπαϊκὸ Πανεπιστήμιο τῆς Νίκαιας (CIFE), senior fellow στὸ ΕΙΛΑΜΕΠ, Γιώργος Τζογόπουλος ὑποστηρίζει ὅτι καμμία κυβέρνησις στὸν κόσμὸ δὲν μπορεῖ νὰ διαχειριθεῖ φαινόμενα ποῦ μέσα σὲ ἐλάχιστα δευτερόλεπτα προκαλοῦν τόσο μεγάλου ἀριθμοῦ νεκρῶν καὶ τραυματιῶν.

«Ἀκόμα εἶναι πολὺ νωρὶς
γιὰ προβλέψεις»

τοῦ **ΓΙΩΡΓΟΥ Ν. ΤΖΟΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Τὸ δρᾶμα ποῦ βιώνουν ἡ Τουρκία καὶ ἡ Συρία, μετὰ τοὺς σεισμοὺς, ἀποτυπώνει τὴν τεράστια δυσκολία γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τέτοιων φυσικῶν καταστροφῶν. Καμία κυβέρνησις στὸν κόσμὸ δὲν μπορεῖ νὰ διαχειριθεῖ φαινόμενα ποῦ μέσα σὲ ἐλάχιστα δευτερόλεπτα προκαλοῦν τόσο μεγάλου ἀριθμοῦ νεκρῶν καὶ τραυματιῶν. Ἡ διεθνὴς συνεργασία, ἀκόλουθος, ἀποτελεῖ μονόδρομο.

Βλέπουμε, ὅμως, ὅτι ἀκόμα καὶ σὲ τόσο ἀκράτες καταστάσεις, ὅπως οἱ πρόσφατοι σεισμοί, ἡ πολιτικοποίηση κυριαρχεῖ. Ἡ παροχὴ ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας ἀπὸ τὴν Δύση στὴν Συρία, γιὰ παράδειγμα, ἐξελίσσεται σὲ περιπλοκὴ ὑπόθεσι λόγω τῶν κυριότητων. Οἱ ἠνωμένες Πολιτεῖες ἔχουν βρεῖ ἕναν προσωρινὸ τρόπο ἄρσης τους, ἀλλὰ ἡ καθυστέρησι ποῦ ἔχει σημειωθεῖ σίγουρα κοστίζει. Καλύτερη εἶναι ἡ κατάσταση μὲ τὴν Τουρκία. Σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν ἐπομένη ἡμέρα μετὰ τοὺς σεισμοὺς, ἡ κυβέρνησις τῆς Συρίας θὰ ἐπιδιώξει νὰ βγεῖ ἀπὸ τὴν ἀπομόνωση τῆς Δύσεως. Ὡστόσο, αὐτὸ εἶναι ἐξαιρετικὰ δύσκολο νὰ συμβεῖ ὑπὸ τὶς σημερινὲς γεωπολιτικὲς συνθήκες –κυρίως λόγω τῶν ἰσχυρῶν δεσμῶν μεταξὺ Δαμασκού καὶ Μόσχας. Μὲ ἐνδιαφέρον ἀναμένεται, παράλληλα, ἡ δι-αμόρφωσι τῶν σχέσεων Δαμασκού-Ἄγκυρας, ποῦ εἶχαν ἤδη ἄρξει νὰ βελτιώνονται πρὶν ἀπὸ τὴν πρόσφατη καταστροφὴ. Παρ' ὅλο ποῦ ἡ Τουρκία ἐξυπηρετεῖ τὰ δικὰ της στρατηγικὰ συμφέροντα ἐντὸς Συρίας, δὲν παύει νὰ εἶναι ἡ χώρα ἡ ὁποία, κατὰ κάποιον τρόπο, ἐκπροσωπεῖ τὸ ΝΑΤΟ ἐκεῖ. Συνεπῶς, ὁ ρόλος τῆς εἶναι ἀναβαθμισμένος, ἰδίως μετὰ τὴν ἀποκατάστασι τῶν διπλωματικῶν τῆς σχέσεων μὲ τὸ Ἰσραήλ, ποῦ ἐπίσης ἔχει ἐξελιγεῖ σὲ βασικὸ παίκτη ἐντὸς Συρίας τὰ τελευταῖα χρόνια.

Ἄνθρωπικά μὲ τὴν κατάστασι ἐντὸς Τουρκίας, ἀκόμα εἶναι πολὺ νωρὶς γιὰ προβλέψεις. Ἀπὸ τὴν διαχειρίσι τῆς ἀνθρωπιστικῆς κρίσεως θὰ ἐξαρτηθεῖ, σὲ κάποιον βαθμὸ τοῦλάχιστον, τὸ πολιτικὸ μῆλλον τοῦ Προέδρου Ἔρντογάν. Ὁ Τούρκος Πρόεδρος δὲν φταίει γιὰ τοὺς σεισμοὺς, ἀλλὰ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο θὰ χειριστεῖ τὴν κατάσταση θὰ ἔχει ἀντίκτυπο στὴν κοινωνία. Συνεπῶς, πρόκειται γιὰ μεγάλη πρόκλησι γιὰ τὸν ἴδιο, ποῦ δὲν θὰ ἔχει ἀπαραιτήτα ἀρνητικὴ ἐξέλιξι. Σὲ λίγες ἐβδομάδες θὰ εἰμαστε σὲ καλύτερη θέση νὰ κρίνουμε.

Ἡ Ἑλλάδα ἐπράξε ὀρθὰ ποῦ προσέφερε ἄμεσα ἀνθρωπιστικὴ βοήθεια στὴν Τουρκία. Ἐπίσης, σημαντικὴ ἦταν ἡ ἀπόφασι τοῦ ὑπουργοῦ ἑλληνοτουρκικῶν, Νίκου Δένδια, νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν γειτονικὴ χώρα ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιστροφὴ του ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία ἡ Ἀμερικὴ. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα, ὅμως, ἡ χρησιμοποίησι ὁρολογίας περὶ «διπλωματίας τῶν σεισμῶν» καὶ ἡ σύγκρισι μὲ τὸ 1999 εἶναι ὑπερβολικὲς. Τὰ ἑλληνοτουρκικὰ προβλήματα εἶναι μεγάλα καὶ ὑπαρκτά, καὶ θὰ ἔθουν στὴν ἐπακρότητα ξανά, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴ σὲ μὴ σχετικὴ κανονικότητα, ὅποτε καὶ ἂν αὐτὴ ἐπιτευχθεῖ. Ἡ ἑλληνικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ δὲν ἀλλάζει λόγω τῶν σεισμῶν. Οὐτε ἕνα προσωρινὸ «πάγωμα» τῶν ἑλληνοτουρκικῶν ἐντάσεων μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει σὲ ἀναδιαμόρφωσι τῆς ἐθνικῆς στρατηγικῆς. Ἡ Ἑλλάδα, ὅμως, κερδίζει χρόνο, λόγω τῆς τρέχουσας καταστάσεως, καὶ καλεῖται νὰ τὸν ἀξιοποιήσει, ἐξοικονῶντας ἀπὸ τὴν καλύτερη διαχειρίσι τῶν ἑλληνοαμερικανικῶν σχέσεων. Ἡ εὐκαιρία δίνεται μετὰ τὴν ἐπίσκεψι τοῦ ὑπουργοῦ ἑξωτερικῶν Ἄντονι Μπλίνκεν στὴν Ἀθήνα. Ὅπως πρόσφατα εἶχα ἀναφέρει σὲ συνέντευξή μου στὸ ἀμερικανικὸ περιοδικὸ "Forbes", τὸ μείζον γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι τὸ περιεχόμενο μιᾶς ἐνδεχόμενης μεσολάβησε τῆς Οὐάσιγκτον στὰ ἑλληνοτουρκικὰ καὶ τὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο γενικότερα, ὅστε νὰ ἐξυπηρετηθεῖ τὸ ἐθνικὸ συμφέρον μὲ δροῦς διαφοροποιητικῶν ἀπὸ τὸ παρελθόν. Πρὸς αὐτὴν ἀκρίβησι τὴν κατεύθυνσι ἀξίζει νὰ κινηθεῖ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησι μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐπίσκεψι Μπλίνκεν. ▲▼

1. ΜΠΟΡΕΙ Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΩΝ ΝΑ ΕΠΙΦΕΡΕΙ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ...

Μέσο: ΕΣΤΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 19/02/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 19/02/2023

Σελίδα: 26

τήν Δόση ήταν μονόδρομος, όχι μόνο για την Τουρκία, αλλά και για δεκάδες κράτη εκείνη την εποχή. Έτσι, η διπλωματία των σεισμών έγινε η αφορμή για την βελτίωση των σχέσεων σε ένα διεθνές σύστημα και σε ένα εσωτερικό πλαίσιο που ενθάρρυναν με κάθε τρόπο αυτή την προοπτική.

Τό 2023 η Τουρκία έχει επιλέξει τον δρόμο της στρατηγικής αυτονομίας, επί της ουσίας αδιαφορεί για την ευρωπαϊκή της προοπτική, και αυτό είναι εμφανές τόσο από την απόσταση που έχει λάβει από τις μεταρρυθμίσεις στο εσωτερικό, όσο

γκες, αλλά και πολλές φορές αποδέκτης. Επιπλέον, οι κινήσεις της Ελλάδας έχουν ανυπολόγιστη αξία σε επίπεδο δημόσιας διπλωματίας απέναντι στους πολίτες της Τουρκίας. Η Ελλάδα οικοδομεί την εικόνα του καλού γείτονα, του φίλου που είναι εκεί στην ανάγκη. Ανατρέπει την εικόνα του εχθρού, που συστηματικά φιλοτεχνεί ο Τούρκος Πρόεδρος Έρντογάν. Από αυτή την άποψη, η διπλωματία των σεισμών είναι επωφελής, είτε υπάρξει πολιτική αλλαγή στην Τουρκία στις επόμενες εκλογές είτε όχι. ▲▼

